

21-6-2023**Zienswijze Stichting Surant over buiten-RIC Zaanstad****Aan belanghebbenden,****Waarom is het nodig om een buiten-RIC te hebben in gemeente Zaanstad, uitgevoerd door Stichting Surant?**

Stichting Surant heeft ten doel om justitiabelen te helpen resocialiseren en te helpen re-integreren door effectieve ondersteuning te bieden op een of meer van de vijf leefgebieden (Wonen, Werk en Inkomen, Financiën, Regelzaken en Zorg).

Dit doen wij door gedetineerden in de verschillende gevangenissen verspreidt over het land te bezoeken en aldaar te starten met de ondersteuning in overleg met DJI. Sinds 2013 hebben wij voor gemeenten de methodiek van het buiten-RIC ontwikkeld en in de markt. Op het buiten-RIC in de gemeente krijgt een ex-gedetineerde ondersteuning krijgen op een van de vijf leefgebieden en wordt doorverwezen naar de formele gemeentelijke en overheidsinstanties. De werkwijze en haar methodiek hebben wij ook met andere organisaties in het land gedeeld. Daar is uit voortgekomen de website met de adressen van de buiten-RIC's verspreidt over het land www.buitenric.nl.

Ook bieden wij ondersteuning en zorg aan cliënten van Reclassering Nederland die onder toezicht staan of een taakstraf moeten uitvoeren.

Buiten-RIC Zaanstad

Voor gemeente Zaanstad zijn wij in de Corona jaren (2020-2021 en 2022-2023) formeel gestart met uitvoering van het buiten-RIC. In het jaar daarvoor hebben wij uit onze eigen middelen een try-out gedaan in de omgeving en gestart met het Klusloket en buiten-RIC. De pilotperiode viel precies samen met de eerste besmettingen in 2020. Het gevolg hiervan was dat de gevangenissen haar deuren sloten voor externe partijen. Onze vrijwilligers en medewerkers konden niet meer in de penitentiaire inrichtingen (op het binnen- RIC) in contact komen met gedetineerden. Het buiten-RIC is een verlengde van het binnen-RIC. Deze doorstroom en doorgeleiding werd letterlijk doorgeknipt.

Dit had direct gevolgen voor de opdracht die wij hadden gekregen van gemeente Zaanstad. Met de gemeenteafdeling Nazorg ex-gedetineerden was de afspraak gemaakt dat zij gedetineerden die zij in de gevangenis spraken zouden doorsturen. Ook ex-gedetineerden die zij op het gemeentehuis (of via de Sociale Wijkteams) zouden spreken zouden eventueel worden doorgestuurd naar het buiten-RIC.

Om de opdracht te kunnen vervullen zijn wij met organisaties aan de buitenkant die met justitiabelen, gedetineerden en ex-gedetineerden werken, zoveel mogelijk contact gaan maken. Onze belangrijkste contactorganisaties werden de 3 Reclasseringsorganisaties (3RO) en met name Reclassering Nederland vanuit haar opdracht voor toezicht en om taakstraffen uit te voeren. Zij gaven aan dat de taakgestraften ook anderzijds hulp nodig hadden behalve dan alleen de taakstraf uitvoeren. Bij meer dan de helft van de taakgestraften speelde er iets op een van de vijf leefgebieden. Als deze criminogene factoren niet werden aangepakt was de kans groot dat de persoon in herhaling zou vallen en dat er toch nog detentie van toepassing zou kunnen zijn.

Directie stichting Surant,

Ook is gebleken dat een deel van de taakgestrafte Zaankanter eerder in detentie heeft gezeten en nog hulpvragen had. Dit was voor ons daarmee een vindplaats van cliënten geworden.

Op de locatie van het buiten-RIC in Zaandam hebben wij ook uitvoering gegeven aan het Klusloket. Cliënten van het buiten-RIC die geen dagbesteding hebben kunnen hier starten met werkfit worden. Het Klusloket is een dagbestedingsplek waar justitiabelen terecht kunnen. Zij worden ingezet om te klussen voor burgers met een kleine beurs, zoals ouderen, gezinnen die in armoede leven, bijstandsgezinnen en andere die het moeilijk hebben in de samenleving. Het idee achter het Klusloket is om sociale cohesie te bevorderen. De combinatie Klusloket en buiten-RIC is voor ons een succes gebleken. Met deze combinatie hebben wij en leveren wij een belangrijke bijdrage aan het bestrijden en voorkomen van criminaliteit.

Jaarverslagen 2019, 2020, 2021, 2022 en 2023

In de jaarverslagen over de eerste drie jaren hebben wij beschreven hoe de uitvoering van de opdracht is verlopen, waar wij tegen aan zijn gelopen en welke netwerkpartners wij hebben kunnen bereiken in de samenwerking.

In de opdracht met de gemeente zijn enkele zaken expliciet opgenomen waar wij zo goed mogelijk invulling aan hebben gegeven:

1. Een laagdrempelige locatie bemensen met vrijwilligers; dit is gelukt.
2. Een maatje zijn voor de ex-gedetineerde en naast hem staan tijdens zijn re-integratie; dit hebben we goed kunnen uitvoeren. In onze werkwijze is vervat dat wij die handelingen zoveel mogelijk zelf uitvoeren als dat binnen ons macht ligt. Wij verwijzen altijd zoveel mogelijk door naar de instantie die formeel bevoegd zijn om de hulp te verlenen; vanaf het verslag van jaar 2020 kregen wij van de beoordelende ambtenaren te horen dat wij meer zouden moeten doorverwijzen en minder zelf moeten doen. Dit staat haaks op onze werkwijze en wat in de opdracht is opgenomen.
3. De samenwerking met de Sociale Wijkteams en organisatie Werkom is vanaf dag 1 niet op orde gekomen. De afspraak was dat de gemeentemedewerker belast met de nazorg van gedetineerden ons in opbouw in de relatie zou helpen komen, maar dit is niet gelukt. Wij hebben zelf met de SWT's contact gemaakt en met Werkom. Werkom heeft al snel bij ons aangegeven niet met onze doelgroep te willen en kunnen werken, maar in elk overleg met de ambtenaren werd ons het verwijt gemaakt dat wij niet naar Werkom doorverwijzen en is ons zelfs gevraagd om in de jaarverslagen de omstandigheden met Werkom wat milder te omschrijven. Dit hebben wij keurig gedaan alhoewel wij de reden daarvoor niet begrepen. De doorverwijzing naar de Sociale Wijkteams is in 2022 en 2023 pas goed van de grond gekomen. De Sociale Wijkteams verwijzen nu zelf naar ons, maar wel om reden dat ze de doelgroep ex-gedetineerden lastig vinden en niet goed kunnen helpen.
4. In de opdracht staat ook welke data wij moeten opnemen in de verantwoording; dit hebben wij ook keurig gedaan.

Overzicht ondersteuning aan Justitiabelen

Jaar	Unieke bezoekers buiten-RIC	Zaanse ex-gedetineerden	ISD/JCZ	Andere gemeente/taakstraf
2019	14	4	10	
2020	29	15	14	
2021	71	19	8	27
2022	73	28	20	25
2023 Q1	19	9	3	7

Samenwerking met de nazorg coördinator

Wij voegen toe een afschrift (bijlage 1) met de samenwerkingsafspraken met de nazorgcoördinator door ons opgemaakt en gedeeld en akkoord bevonden door de toenmalige nazorgmedewerker. Een hele tijd was er geen nazorg coördinatie vanuit de gemeente. Er was sprake van vacatures, ziekte, zwangerschap etc. waardoor wij verplicht waren om de zaken zelf te regelen.

Begin 2023 is er een nieuwe coördinator aangetrokken die wekelijks bij ons op kantoor plaats neemt met het idee dat de doorverwijzing naar elkaar en het netwerk optimaler zou kunnen gaan. Het is gebleken dat nazorgcoördinator niet makkelijk toegang kreeg tot JC Zaanstad (JCZ), maar ook niet tot de Sociale Wijkteams. Als het gaat om JCZ hebben we getracht de nazorgcoördinator te helpen door onze contacten aan de binnenkant aan te spreken. Ook deze nazorg coördinator is het tot nu toe niet gelukt om goed door te verwijzen (2x in 2023).

Wat willen wij?

Wij willen het buiten-RIC voortzetten. Het buiten-RIC is een centrum geworden waar wij preventie van criminaliteit in de breedste zin van het woord uitvoeren voor gemeente Zaanstad:

- Ex-gedetineerden met een Zaanse achtergrond kunnen ondersteuning krijgen.
- Gedetineerden met een Zaanse achtergrond bezoeken wij in de gevangenis in overleg met DJI.
- Zaankanters met een taakstraf kunnen hun taakstraf bij ons in het Klusloket uitvoeren.
- Zaankanters met een taakstraf waarbij er sprake is van criminogene factoren krijgen hulp om dit te stabiliseren of worden doorverwezen.
- De politie Zaanstad verwijst dak- en thuislozen door voor hulp om erger te voorkomen. Wij verwijzen onder andere door naar Leger des Heils en GGD.
- Bezoekers van het Veldpark met justitiecontacten weten ons te vinden als er hulp nodig is.
- Wij zijn een verbinder geworden tussen bezoekers van het Veldpark met een bepaald profiel, de gemeente en andere instanties zoals LDH en de nieuwe partij, Regenboog.
- Wij bezoeken landelijk gedetineerden in de verschillende gevangenissen, waaronder gedetineerden met een Zaanse achtergrond.

- Gedetineerden met een traject (Penitentiair Programma /PP) kunnen bij ons hun traject volbrengen en eventueel door inzet van partnerorganisaties zoals Stichting Prometheus (uitzendbureau voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt) verwezen worden naar betaald werk.
- Gedetineerden met een ISD-maatregel (Inrichting voor stelselmatige daders) kunnen bij ons dagritme en arbeidsethos opbouwen. Zij komen vanuit JC Zaanstad naar de locatie en voeren voor Zaanse burger klussen uit met het klusloket.
- Fivoor Reclassering plaatst ook de wat moeilijkere kandidaten bij ons in plaats van bij Werkom. Mede om reden dat deze speciale doelgroep daar niet welkom is omdat men niet weet hoe met deze doelgroep om te gaan.
- De Reclassering plaatst bij ons in plaats van bij Werkom om dezelfde reden, als hierboven genoemd.

Het buiten-RIC is uitgegroeid tot een plek dat bekend staat om haar functie voor criminaliteit preventie. Wij vinden het belangrijk om dit uit te blijven voeren voor de gemeente, DJI, Reclassering en samenleving.

Het verbaasde ons dan ook ten eerste dat wij van de ambtenaren van de Gemeente Zaanstad met wie wij in gesprek zijn als een soort mantra telkens te horen krijgen: “mooi dat jullie dat allemaal doen, maar jullie hoeven dat niet te doen”. Sterker nog, zij geven aan dat ze het niet nodig vinden dat wij ook deze andere zaken voor de gemeente oppakken. Wij moesten ons aan hun opdracht houden en verder niks was de boodschap. Als wij probeerden aan te geven dat de zaken die wij (naast onze betaalde opdracht) GRATIS voor de gemeente Zaanstad oppakken wel degelijk van belang kan zijn was daar weinig belangstelling voor.

In het kader van criminaliteitsbestrijding en -beheersing, was daar weinig of geen interesse voor vanuit deze ambtenaren van de Gemeente, maar vielen zij weer terug in de mantra “Werkom en Sociale Wijkteams die zijn belangrijk”. Het komt bij ons over alsof wij deze twee organisaties in hun kracht moeten zetten omdat zij betaald worden door de gemeente. Als wij dan aangaven dat die de door ons bedoelde zaken niet oppakken was daar weinig of geen ruimte of belangstelling voor. Wij hebben dan ook tijdens het laatste gesprek van maandag 19 juni 2023 gevraagd of andere disciplines zoals gemeenteraad, het college van wethouders en de burgemeester hier op dezelfde wijze als zij over dachten. Wij hebben daar geen antwoord op gekregen.

Men vroeg ons wel wat de Gemeente ging missen als deze hun advies ging opvolgen en de stekker uit het buiten-RIC Zaandam en dus uit Surant zou trekken. Wij hebben het antwoord hierop in onze zienswijze verwoord.

Wij denken dat wij in dit schrijven goed verwoord en beschreven hebben wat de gemeente gaat missen als het buiten RIC zou verdwijnen, maar wat wellicht nog meer van belang is wat houdt de gemeente over? WERKOM en de SOCIALEWIJKTEAMS. Is dat dan voldoende om de taken die aan de gemeentes zijn toebedeeld mede in het kader van het bestuurlijk akkoord te vervullen?

Uiteraard willen wij de ambtenaren met wie wij gesproken hebben bedanken voor het aanbod om onze zienswijze te mogen schrijven waarna zij beloofden deze integraal toe te voegen bij hun advies aan het college.

Wij zijn ook van mening dat wij de drie convenantpartners goed kunnen bedienen en helpen om de re-integratie van ex-gedetineerden te helpen vervullen en de samenleving een dienst kunnen bewijzen door criminaliteit tegen te gaan in de wijken en stad.

Wat zeggen netwerkpartners over het buiten-RIC?

Testimonium Reclassering Nederland en GGZ Fivoor

Sinds een aantal jaar heeft Reclassering Nederland een constructieve samenwerking met Surant.

Surant is voor Reclassering Nederland een belangrijk en onmisbaar werkstraftoelichtingsproject.

Belangrijk omdat het een goede werkplek is voor werkgestraften met een bagage.

Onmisbaar, omdat indien Surant komt te vervallen, deze doelgroep tussen de wal en 't schip zal raken.

De samenleving verhard. De doelgroep waar RN mee werkt kampt daar ook mee. Steeds vaker ziet en spreekt RN werkgestraften die dezelfde problematiek ervaren als (ex)-gedetineerden. Zij kampen met schuldenproblematiek, ervaren moeilijkheden met instanties, dreigen dakloos te worden-een enkele is al dak/thuisloos. De ervaring is dat dergelijke problematiek in combinatie met een werkstraf niet werkt.

Wat Surant speciaal maakt is dat RN deze specifieke doelgroep bij hen hun werkstraf kan laten uitvoeren. Naast de uitvoering van de werkstraf kunnen de werkgestraften ook aan de slag met hun problematiek. De medewerkers van Surant zijn ervaren en betrokken. Zij schrikken niet van de levensverhalen van sommige werkgestraften. Werkgestraften beginnen hun werkstraftoelichtingstraject zonder werk of inkomen. Aan het eind van hun traject hebben zij een inkomen en lukt het hun zelfs om aan een baan te geraken. Dit zou nooit gelukt zijn als de werkgestraften de werkstraf bij een verzorgingstehuis zou hebben uitgevoerd. De voordelen die dit met zich meebrengt zijn enorm! Overigens hebben dergelijke werkplekken contra-indicaties waardoor deze doelgroep überhaupt de werkstraf niet bij een zorginstelling, kinderboerderij etc. zouden kunnen uitvoeren.

En hoeveel voordeel heeft het niet dat de werkgestraften al binnen zijn bij Surant, mede door hun werkstraf en van daaruit verder geholpen kunnen worden.

Onze ervaring leert, als je ze binnen moet halen zonder enig kader dat dit dan vaak mislukt.

Zeker bij adolescenten die voor veel overlast kunnen zorgen in de gemeenten, de overlastgevers hebben vaak geen doel voor ogen en komen zo vaker met politie en justitie in aanraking. Hoe waardevol is het dan als deze doelgroep mede door Surant toch bereikt kan worden?

Als zij namelijk via Surant aan stabiliteit en een inkomen kunnen werken is dit alleen maar een win-win situatie.

■■■■■ en ■■■■■ | Reclassering Nederland | WSU | medewerker
werkstraffen
Vincent van Goghweg 73, 1506 JB Zaandam •

Directie stichting Surant, ■■■■■

t (088) 8041201 • **m** 06- [REDACTED] • **i** www.reclassering.nl**Werkdagen:** ma / di / wo / do

Vanuit GGZ Fivoor Reclassering onderschrijven wij het bovengenoemde volledig. Ook wij hebben sinds enkele jaren een goede en onmisbare samenwerking met Surant. Bij onze cliënten is vrijwel altijd sprake van multiproblematiek op diverse leefgebieden en zijn zij voor ons de enige organisatie in Zaandam die echt aansluit bij de cliënt én gedragsverandering teweeg kan brengen. Zoals hierboven al geschetst kijken de medewerkers van Surant verder dan wat van hen verwacht wordt.

Deze betrokkenheid en inzet resulteert in een positieve omslag voor de cliënt, te denken aan dagbesteding, het opbouwen van vriendschappen, het toe leiden naar werk, maar ook inzichten creëren wat cliënten nodig hebben met betrekking tot hun verslaving. Surant biedt een breed scala aan werkzaamheden voor onze cliënten wat het uitvoeren van de werkstraffen bevordert doordat zij kijken naar de kwaliteiten van de cliënten en op basis hiervan een keuze maken welke werkzaamheden deze specifieke cliënt gaat uitvoeren. Indien Surant wegvalt ontnemen wij onze cliënten een kans om zich te ontwikkelen. Bovendien voorkomt een goed afgeronde werkstraf detentie en daarbij cognitieve achteruitgang wat zeker niet wenselijk is en door het brede scala aan werkzaamheden bij Surant vaker wordt voorkomen. Zij voorkomen dus niet alleen cognitieve achteruitgang, maar zorgen óók voor de nodige gedragsverandering, wat weer positief is voor de algehele samenleving. Al met al is Surant een uniek project die wij allen hoog in het vaandel hebben.

GGZ Fivoor Reclassering Haarlem Team Zaandam

Met vriendelijke groet,

M 06 [REDACTED]
T 088-3579484
E [REDACTED]@svg.reclassering.nl

Werkdagen ma t/m don

Website www.svg.nl

Bezoekadres Zijlweg 148c, 2015 BJ Haarlem

Directie stichting Surant, [REDACTED]

Bijlage 1.

Afspraken tussen Nazorg coördinator [REDACTED] Gemeente Zaanstad en Stichting SurAnt 16-12-19

Algemene afspraken:

[REDACTED] maakt bekend in haar netwerk wie we zijn en wat we doen. Regelt zo mogelijk een kennismaking.

Als zij iemand in detentie spreekt, verwijst ze zonodig naar Buiten-RIC in Zaanstad.

We kunnen [REDACTED] altijd bereiken als we in de hulpverlening ergens tegenaan lopen, of advies willen.

6-wekelijks een bel-/bezoekafpraak [REDACTED] en [REDACTED] op de maandag.

[REDACTED] zoekt uit of er een toestemmingsverklaring nodig is om informatie met ons te mogen delen (AVG) Cliënten bij SurAnt tekenen altijd een toestemmingsverklaring.

Doorgeven aan [REDACTED]

- Dat ex-gedetineerde uit een andere gemeente zich in Zaanstad wil vestigen.
- Dat wij een gedetineerde uit Zaanstad in het land gaan bezoeken voor nazorggesprek. (Onze vrijwilligers kunnen gedetineerden in JCZ, DCS, PIL, PIA, Zuyderbos en Nieuwegein altijd oproepen via het RIC).
- Als we een gedetineerde uit Zaanstad hebben gesproken via nazorggesprek en deze persoon wil onze hulp.

Informatie aan ons

- Als (ex-)gedetineerde uit 075-aanpak bij ons in de hulpverlening is. Voorkomen van dubbel werk, samenwerken
- Als wij een boodschap namens de gemeente kunnen doorgeven aan een gedetineerde die wij bezoeken ihkv nazorggesprek.